

دانشگاه پیام نور مرکز بهشهر

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته حسابداری

رابطه بین محافظه کاری و خطر ورشکستگی

در بورس اوراق بهادار تهران

مهدی حسن پور

استاد راهنما:

دکتر سیدحسن صالح نژاد

استاد مشاور:

دکتر موسوی شیری

خرداد ۱۳۹۲

دانشگاه گیلان

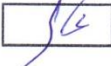
بسمه تعالی

تصویب نامه پایان نامه

نام و نام خانوادگی : مهدی حسن پور

رشته : ارشد حسابداری

پایان نامه تحت عنوان : " بررسی رابطه بین محافظه کاری و خطر ورشکستگی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران " که در مرکز بهشهر تهیه و به هیأت داوران ارائه گردیده است مورد تأیید می باشد .

تاریخ دفاع : ۹۲ / ۳ / ۲۷ نمره : ۱۸ / ۵ درجه ارزشیابی :

اعضای هیأت داوران :

ردیف	نام و نام خانوادگی	هیأت داوران	مرتبه علمی	امضاء
۱	دکتر سیدحسن صالح نژاد	استاد <i>راضیما</i>	استادیار	
۲	دکتر سید محمود موسوی شیری	استاد مشاور	استادیار	
۳	دکتر عبدالکریم مقدم	استاد داور پیشنهادی	استادیار	
۴	دکتر سیدحسن صالح نژاد	نماینده گروه آموزشی	استادیار	

(گواهی اصالت، نشر و حقوق مادی و معنوی اثر)

اینجانب محمد حسن پور دانشجوی ورودی سال ۱۳۹۰ مقطع کارشناسی ارشد رشته صدا بدین گواهی می نمایم چنانچه در پایان نامه خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره گرفته ام با نقل قول مستقیم یا غیر مستقیم منبع و ماخذ آن را نیز در جای مناسب ذکر کرده ام، بدیهی است مسئولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد بر عهده خویش می دانم و جوابگوی آن خواهم بود. دانشجو تأیید می نماید که مطالب مندرج در این پایان نامه (رساله) نتیجه تحقیقات خودش می باشد و در صورت استفاده از نتایج دیگران مرجع آن را ذکر نموده است.

نام و نام خانوادگی دانشجو محمد حسن پور
تاریخ و امضاء ۱۳۹۲/۰۴/۲۷

اینجانب محمد حسن پور دانشجوی ورودی سال ۱۳۹۰ مقطع کارشناسی ارشد

رشته گواهی می نمایم چنانچه براساس مطالب پایان نامه خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب، و ... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب، و ... به صورت مشترک و با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم.

نام و نام خانوادگی دانشجو محمد حسن پور
تاریخ و امضاء ۱۳۹۲/۰۴/۲۷

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه پیام نور می باشد.

ماه و سال خرداد ۱۳۹۲

تقدیم به :

مظهر هستی و خالق زیبایی؛

خداوند

و آخرین قطب عالم امکان؛

بقی الله الاعظم (عج)

و

خانواده عزیزم

که همواره در طول تحصیل یار و یاورم بودند.

قدر دانی و تشکر :

خداوند را شکر گزاریم که چنین یاری گر و همراهان در صحرای دانش و کسب لذت گردش در آن است.

جا دارد از استاد ارجمند جناب آقای دکتر سید حسن صالح نژاد و دکتر موسوی شیری که راهنمایی هایشان کمک راه ما در انجام این کار بوده تشکر نماییم.

امیدواریم بتوانیم که در راه کسب علوم جدید و برآورده کردن نیازهای دیگر هم نوعانمان کوشا باشیم و از تمامی کسانی که در تهیه این نوشته ما را یاری داده اند مراتب تقدیر و سپاسگزاری را داریم.

چکیده

در این پژوهش ارتباط بین ورشکستگی و محافظهکاری مشروط و نامشروط مورد ارزیابی قرار گرفته است. از عوامل مهم اتخاذ رویکردهای محافظهکارانه، تامین مالی شرکت ها میباشد. محافظه کاری حسابداری را میتوان به عنوان گرایش حسابداری به بکارگیری درجه بالاتری از تائیدپذیری برای شناسایی اخبار خوب در مقایسه با اخبار بد تعریف کرد. تحقیقات اخیر باسو (۲۰۰۵) و بیور و رایان (۲۰۰۵) محافظه کاری را به دو نوع مشروط و نامشروط تقسیم کردند. بیور و رایان (۲۰۰۵) بیان میکنند محافظه کاری مشروط که محافظه کاری پسرودادی یا محافظه کاری وابسته به اخبار نیز نامیده میشود، به مفهوم شناسایی به موقعتر اخبار بد نسبت به اخبار خوب، در صورت سود(زیان) است. این تحقیق متشکل از دو بخش است، در بخش اول ارتباط بین ورشکستگی و محافظهکاری مشروط بررسی شده است و در بخش دوم نیز ارتباط بین ورشکستگی و محافظهکاری نامشروط مورد ارزیابی قرار گرفته است به علت محدودیت دسترسی به اطلاعات مورد نیاز مربوط به متغیرهای مستقل و وابسته، دوره زمانی مربوط به تحقیق حاضر یک دوره ۵ ساله از ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰ انتخاب گردید. قلمرو مکانی تحقیق حاضر نیز شامل کلیه شرکت های تولیدی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی سال های مورد مطالعه می باشد. جهت سنجش محافظهکاری از مدل احمد و دوئلمن (۲۰۰۷) استفاده شده است که به صورت زیر محاسبه می شود. جهت آزمون متغیر وابسته یعنی ریسک ورشکستگی نیز از مدل زاوگین استفاده شده است.

در این تحقیق دو فرضیه داریم که به صورت زیر می باشند :

۱- بین محافظه کاری مشروط و ورشکستگی رابطه معنی داری وجود دارد.

۲- بین محافظه کاری غیر مشروط و ورشکستگی رابطه معنی داری وجود دارد.

برای بررسی فرضیه های فوق ، روش جمع آوری مورد استفاده میدانی بوده و ابزار گرد آوری اطلاعات ، داده های مالی موجود در بورس اوراق بهادار ایران می باشد. نتایج حاصل از فرضیه اول حاکی از این می باشد که رابطه معکوس معنی داری بین ورشکستگی و محافظه کاری می باشد بدین معنی که با افزایش محافظه کاری ، ورشکستگی کاهش یافته و با کاهش محافظه کاری ، ورشکستگی نیز افزایش یافته است. نتایج حاصل از فرضیه دوم حاکی از این می باشد که رابطه معنی داری معکوسی بین ورشکستگی و محافظه کاری نامشروط وجود دارد بعبارت دیگر با افزایش محافظه کاری نامشروط ، میزان ورشکستگی کاهش می یابد و با کاهش محافظه کاری نامشروط ، میزان ورشکستگی شرکت ها افزایش می یابد.

واژگان کلیدی : محافظه کاری مشروط ، محافظه کاری نامشروط ، ریسک ورشکستگی

فهرست

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات تحقیق
۱۴	مقدمه.....
۱۵	بیان مسئله.....
۱۷	اهمیت تحقیق.....
۱۷	فرضیه تحقیق.....
۱۷	اهداف تحقیق.....
۱۸	جامعه و نمونه آماری.....
۱۹	قلمرو تحقیق.....
۱۹	روش تحقیق.....
۱۹	روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....
۲۰	تعریف واژه ها و اصطلاحات فنی و تخصصی.....
۲۰	محافظه کاری حسابداری.....
۲۰	محافظه کاری مشروط.....
۲۰	محافظه کاری نا مشروط.....
۲۰	ورشکستگی.....
	فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق
۲۴	مقدمه.....

۲۶	ادبیات موضوع.....
۲۸	دیدگاه محافظه کارانه.....
۲۹	دیدگاه قرار دادی.....
۳۱	دیدگاه دعاوی حقوقی.....
۳۱	دیدگاه تقاضای منظم محافظه کاری.....
۳۱	دیدگاه مالیاتی.....
۳۲	دیدگاه هزینه های سیاسی.....
۳۳	انواع محافظه کاری.....
۳۴	محافظه کاری نا مشروط.....
۳۴	محافظه کاری مشروط.....
۳۶	چارچوب نظری تحقیق.....
۳۹	نقش افزایش وجوه نقد در دسترس محافظه کاری.....
۳۹	نقش اطلاعاتی محافظه کاری.....
۴۰	دلایل ورشکستگی.....
۴۰	ویژگیهای سیستم اقتصادی.....
۴۰	رقابت.....
۴۱	تغییرات در تجارت و بهبودها و انتقالات در تقاضای عمومی.....
۴۱	نوسانات تجاری.....
۴۱	تامین مالی.....

۴۵ مراحل ورشکستگی
۴۷ بررسی قانون ورشکستگی در برخی کشورها
۴۸ بررسی قانون ورشکستگی ایران

فصل سوم : روش تحقیق

۷۰ مقدمه
۷۱ روش تحقیق
۷۱ تعریف جامعه آماری
۷۲ حجم نمونه و کفایت آن
۷۴ فرضیه های تحقیق
۷۴ مدل تحقیقات و متغیرهای آن
۷۷ روش های گردآوری داده های تحقیق و کاربرد آن ها
۷۷ ابزارهای گردآوری داده های تحقیق و کاربرد آنها
۷۸ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات و روشهای آماری مورد استفاده تحقیق

فصل چهارم : یافته های تحقیق

۸۱ مقدمه
۸۲ آمار توصیفی متغیرها
۸۵ شاخصهای توصیفی متغیرهای تحقیق
۸۶ بررسی فرضیه نرمال بودن هریک از متغیرها

۸۷ روش آزمون فرضیه ها
۸۷ تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه اول
۸۷ تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه دوم

فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادات

۹۵ مقدمه
۹۵ خلاصه تحقیق
۱۰۰ نتیجه گیری
۱۰۱ پیشنهادهای تحقیق
۱۰۲ محدودیت های تحقیق

فصل اول

کلیات تحقیق

بررسی رابطه بین محافظه کاری و خطر

ورشکستگی شرکت های پذیرفته شده در بورس

تهران

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱ مقدمه :

صورت های مالی بخش اصلی فرایند گزارشگری مالی را تشکیل می دهد . هدف صورت های مالی ، ارائه اطلاعات تلخیص و طبقه بندی شده درباره وضعیت مالی ، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیفی گسترده از استفاده کنندگان صورت های مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع گردد. هدف های گزارشگری مالی و مبانی حسابداری ایجاب می کند ، اطلاعاتی که گزارشگری مالی فراهم می آورد از ویژگی های معینی برخوردار باشد . اطلاعات نقش اساسی در عملکرد بازارها دارد، زیرا اغلب تصمیمات، از جمله تصمیمات سرمایه گذاری در بازار سرمایه، تصمیم گیری در خصوص ورود یا خروج رقبا به صنایع، نحوه تامین مالی (از طریق بدهی یا حقوق صاحبان سهام) و تصمیم گیری در خصوص سطح افشای اطلاعات انعطاف پذیر، در شرایط عدم اطمینان انجام می شود. هدف گزارشگری مالی ارائه اطلاعات مفید به استفاده کنندگان است. اطلاعاتی مفید هستند که خصوصیات کیفی از جمله قابل اتکا بودن و مربوط بودن را داشته باشند. یکی از اجزای قابلیت اتکای اطلاعات، رعایت اصل محافظه کاری است. که کمیته فنی استانداردهای حسابداری ایران از آن به عنوان اصل احتیاط یاد میکند. باسو^۱ (۱۹۹۷) بیان مینماید که، محافظه کاری تاییدپذیری متفاوت برای شناسایی درآمدها و هزینهها است، که منجر به کم نمایی سود و داراییها میشود. بنابراین اتخاذ سیاست محافظهکارانه با رایج تصویر نامناسب از وضعیت مالی و قدرت سود آوری واحد تجاری، از یک طرف فشارها و تهدیدات ناشی از رقابت را کاهش میدهد و از طرف دیگر انتظارات سهامداران و سرمایه گذاران از عملکرد آتی واحد تجاری را کاهش میدهد. مدیریت با ارزیابی منافع و مخارج اتخاذ رویکرد محافظهکارانه یا جسورانه، به دنبال حد اکثر سازی ثروت ذی - نفعان خود هستند. به نظر میرسد با افزایش فشارهای رقابتی سطح محافظه کاری نیز افزایش یابد. ولی در مواقع نیاز به منابع مالی سطح محافظه کاری کاهش یابد.

با پیشرفت علم و فن آوری، اقتصاد و تجارت وارد مرحله جدیدی شده است. موسسات کوچک به شرکتهای بزرگ سهامی و چند ملیتی تغییر شکل داده اند. این امر موجب پیشرفت و گسترش بازارهای مالی و پولی و سرمایه گذاری هزاران نفر در سهام شرکتها شده است. رشد و دگرگونی سریع روابط اقتصادی، منجر به رقابت شدید در عرصه تجارت، صنعت و سرمایه گذاری شده است. از این رو واکنش سریع و درست در مقابل شرایط بسیار متغیر بازار، در موقعیت بنگاه نقش بسزایی دارد و رقابت روز افزون موسسات، دستیابی به سود را محدود و احتمال ورشکستگی را افزایش داده است. هدف این تحقیق بررسی رابطه بین محافظه کاری و خطر ورشکستگی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران است. در این تحقیق رابطه بین محافظه کاری و خطر ورشکستگی طی دوره زمانی ۵ساله بررسی شده است. سوال نخست تحقیق این است که آیا بین محافظه کاری مشروط و خطر

^۱ Basu

ورشکستگی رابطه معنی داری وجود دارد؟ سوال دوم این است که آیا بین محافظه کاری نا مشروط و خطر ورشکستگی رابطه معنی داری وجود دارد؟ این تحقیق از آن جهت دارای اهمیت است که بطور تجربی به تحلیلگران مالی، سرمایه گذاران، مدیران و سایر استفاده کنندگان اطلاعات حسابداری نشان می‌دهد که محافظه کاری حسابداری چگونه بر خطر ورشکستگی شرکتها اثر گذار است و پیشنهاد می‌کند در تجزیه و تحلیل اطلاعات حسابداری میزان محافظه کاری نهفته در آن اطلاعات نیز مد نظر قرار گیرد.

۱-۲ بیان مساله :

باسو (۱۹۹۷) محافظه کاری را الزام به داشتن درجه بالایی از اثبات و تائید برای شناخت اخبار خوب مانند سود، در مقابل شناخت اخبار بد مانند زیان تعریف می‌نماید. این تعریف، محافظه کاری را از دیدگاه سود و زیان توصیف می‌نماید. اما تعریف دیگر، تعریف محافظه کاری از دیدگاه ترازنامه است. بر اساس این دیدگاه، در مواردی که تردیدی واقعی در انتخاب بین دو یا چند روش گزارشگری وجود دارد، آن روشی باید انتخاب شود که کمترین اثر مطلوب بر حقوق صاحبان سهام داشته باشد (فلتهام و اولسون، ۱۹۹۵).

تعریف سوم درباره محافظه کاری بر پایه دیدگاه ترکیبی ترازنامه و سود و زیان است. در دیدگاه سوم، محافظه کاری، یک مفهوم حسابداری است که منجر به کاهش سود انباشته گزارش شده از طریق شناخت دیرتر درآمد و شناخت سریعتر هزینه، ارزیابی پائین دارایی و ارزیابی بالای بدهی می‌شود (گیولی و هین، ۲۰۰۰).

در این تحقیق از تعریف سوم برای محاسبه شاخص محافظه کاری استفاده شده است. دسته بندی دیگری برای تعریف محافظه کاری وجود دارد که عبارت است از محافظه کاری شرطی و محافظه کاری غیر شرطی، محافظه کاری شرطی، محافظه کاری عدم شناخت سود در مواقع وجود اخبار خوب و مطلوب. مثلاً کاربرد قاعده اقل بهای تمام شده یا خالص ارزش فروش در ارزیابی موجودی کالا، نوعی محافظه کاری شرطی است. به این نوع محافظه کاری، محافظه کاری سود و زیان یا محافظه کاری گذشته نگر نیز می‌گویند. اما محافظه کاری غیر شرطی از طریق استانداردهای پذیرفته شده حسابداری، الزام نگردیده است. این نوع محافظه کاری، کمتر از واقع نشان دادن ارزش دفتری خالص دارایی‌ها بواسطه رویه های از پیش تعیین شده حسابداری است. محافظه کاری مذکور، به محافظه کاری ترازنامه و یا محافظه کاری آینده نگر نیز معروف است (رایان، ۲۰۰۶).

محافظه کاری حسابداری را می‌توان بر اساس چهار تفسیر قراردادی، مالیاتی، هزینه های سیاسی و دعاوی حقوقی مورد بررسی

قرار داد . تفسیر قراردادی ، بیان می کند اگر قراردادهای شرکت با گروه های مختلف مانند سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان براساس ارقام حسابداری تنظیم شود ، آنگاه به علت وجود تضاد منافع میان مدیران و آن گروه ها ، مدیران شرکتها سعی خواهند کرد تا با انجام رفتار های جانبدارانه ، آن ارقام را به نفع خود دستکاری نماید . مثلاً سود و یا دارایی ها را افزایش و بدهی ها را کاهش می دهند . در این میان ، محافظه کاری از طریق به تأخیر انداختن شناخت سود و کم نمایی خالص دارایی ها، رفتار جانبدارانه مدیر را خشتی می کند (واتز، ۲۰۰۳).

مالیات نیز می تواند منشاء محافظه کاری باشد . در این دیدگاه ، محافظه کاری با به تأخیر انداختن شناخت درآمدها و تسریع در شناخت هزینه ها ، پرداخت های مالیاتی را به تعویق می اندازد . بنابراین ارتباط تنگاتنگی میان محافظه کاری حسابداری و مالیات وجود دارد (واتز، ۲۰۰۳)

بر اساس تفسیر هزینه های سیاسی و دعاوی حقوقی، شرکتهای بزرگ و سودآور در مقایسه با شرکتهای کوچک، از نظر سیاسی بیشتر مورد توجه قرار می گیرند و هزینه های سیاسی و دعاوی حقوقی آنها بیشتر است . در این مورد نیز محافظه کاری حسابداری ، از طریق بکارگیری روش های محافظه کارانه حسابداری می تواند هزینه های مزبور را کاهش دهد (واتز، ۲۰۰۳) .

در ایران مبنای ورشکستگی ماده ۱۴۱ اصلاحیه قانون تجارت مصوب سال ۱۳۴۷ است . طبق این ماده اگر بر اثر زیانهای وارده حداقل نصف سرمایه شرکت از بین برود ، هیئت مدیره مکلف است بلافاصله مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام را دعوت نماید تا موضوع انحلال یا بقای شرکت مورد شور و رای واقع شود . از طرف دیگر معیار سازمان بورس و اوراق بهادار تهران نیز برای شرکتهای ورشکسته همان ماده ۱۴۱ قانون تجارت می باشد . با این تفاوت که بر اساس آیین نامه های اجرایی و انطباقی بورس و اوراق بهادار تهران محدودیتهای ویژه بر شرکتهایی وضع میگردد که مضمول ماده ۱۴۱ شناخته می شوند . محدودیتهای این صورت اعمال میشوند: در صورتی که شرکت ، مضمول ماده ۱۴۱ و ورشکسته شناخته شود از این تاریخ به مدت شش ماه به شرکت فرصت داده می شود تا مشکل زیان انباشته را حل نموده و مطابق قانون عمل کند . پس از این مدت اگر شرکت هنوز ورشکسته تشخیص داده شود نماد آن متوقف شده و برای ورود مجدد نماد به بورس ، باید مراحل قانونی را طی کند . اگر پس از مدت معین باز هم شرکت اقدامی انجام نداده باشد ، این بار به حالت تعلیق در می آید و در نهایت از تابلو حذف میشود . برای پذیرش و ورود مجدد به بورس و اوراق بهادار تهران ، شرکت باید مراحل را از ابتدا طی کند (سعیدی و آقایانی، ۱۳۸۸)

پرسش اصلی این تحقیق عبارتند از :

آیا بین محافظه کاری مشروط و ورشکستگی رابطه معنی داری وجود دارد؟

آیا بین محافظه کاری غیر مشروط و ورشکستگی رابطه معنی داری وجود دارد ؟

۳-۱ اهمیت تحقیق :

استانداردهای حسابداری عموماً حاوی الزاماتی برای به کارگیری روی‌های محافظه کارانه هستند گنجاندن چنین الزاماتی در متن استانداردها، بیش از هر چیز ناشی از توجه به ویژگی قابلیت اتکای اطلاعات ارائه شده در گزارش‌های مالی است. محافظه کاری به عنوان یکی از میثاق‌های تعدیل‌کننده در حسابداری، سال‌هاست که مورد استفاده قرار می‌گیرد. مدیران به عنوان مسئول تهیه صورت‌های مالی با وقوف کامل بر وضعیت مالی شرکت و با برخورداری از سطح آگاهی بیشتر نسبت به استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی، سعی دارند تا تصویر واحد تجاری را مطلوب جلوه دهند و انگیزه تزریق سرمایه و منابع را از طریق افراد برون سازمانی، به واحد تجاری افزایش دهند. در چنین شرایطی است که محافظه کاری، جهت خنثی نمودن خوش بینی مدیران در جهت حمایت از حقوق ذینفعان و ارائه منصفانه صورت‌های مالی به کار برده می‌شود. بهره‌مندی از نتایج این گونه تحقیقات، فرایند تصمیم‌گیری مدیران و ذینفعان، را بهبود می‌بخشد، نیازهای مختلف ذینفعان، نیز پاسخ داده خواهد شد و اینکه مدیران نیز در برآورد و پیش‌بینی‌های خود، میزان و شدت این رابطه را مد نظر قرار خواهند داد.

۴-۱ فرضیه‌های تحقیق :

بین محافظه کاری مشروط و ورشکستگی رابطه معنی داری وجود دارد.

بین محافظه کاری غیر مشروط و ورشکستگی رابطه معنی داری وجود دارد.

۵-۱ اهداف تحقیق:

اهداف اصلی این تحقیق بررسی ارتباط بین محافظه کاری و خطر ورشکستگی شرکت

های پذیرفته شده در بورس ایران می‌باشد

در ادامه با تقسیم محافظه کاری به دو نوع، محافظه کاری مشروط و غیر مشروط به بررسی ارتباط

بین خطر ورشکستگی با هر یک از انواع محافظه کاری می‌باشد.

این تحقیق برای کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس تهران و همچنین برای استفاده کنندگان اطلاعات مالی و همچنین سرمایه گذاران و تامین کنندگان منابع مالی شرکت ها مفید می باشد

۶-۱ جامعه و نمونه آماری :

جامعه آماری تحقیق کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران به غیر از شرکتهای سرمایه گذاری و خدمات مالی می باشد.

نمونه آماری به روش حذف سیستماتیک و بر اساس معیارهای زیر انتخاب می شود:

(۱) از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰ در بورس حضور داشته باشند.

(۲) سال مالی آنها به پایان اسفند ختم شده باشد.

(۳) شرکت بین سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰ وقفه عملیاتی نداشته باشد.

(۴) اطلاعات شرکت مربوط به متغیرها موجود باشد.

به علت محدودیت دسترسی به اطلاعات مورد نیاز مربوط به متغیرهای مستقل و وابسته، دوره

زمانی -مربوط به تحقیق حاضر یک دوره ۵ ساله از ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰ انتخاب گردید.

۷-۱ قلمرو تحقیق:

قلمرو مکانی تحقیق حاضر نیز شامل کلیه شرکت های تولیدی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی سال های مورد مطالعه می باشد و قلمرو موضوعی تحقیق ارتباط بین محافظه کاری و ورشکستگی شرکت های تولیدی پذیرفته شده در بورس ایران می باشد.

۸-۱ روش تحقیق:

تحقیق حاضر از لحاظ روش ، از نوع تحقیق توصیفی است . از میان انواع تحقیق های توصیفی ، از نوع تحقیق همبستگی است زیرا رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته بررسی می شود. تحقیق توصیفی آنچه که هست بدون دخل و تصرف توصیف و تفسیر می کند . در تحقیق همبستگی، هدف اصلی آنست که مشخص شود آیا رابطه ای بین دو یا چند متغیر کمی وجود دارد و اگر این رابطه وجود دارد اندازه و شدت آن به چه میزان می باشد . روش جمع آوری مورد استفاده میدانی بوده و ابزار گرد آوری اطلاعات ، داده های مالی موجود در بورس اوراق بهادار ایران می باشد

۹-۱ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:

از آنجا که روش انجام تحقیق به صورت میدانی بوده و با داده های واقعی شرکت ها سر و کار دارد، برای فراهم کردن اطلاعات شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که با توجه به متغیرهای تحقیق، مربوط به صورتهای مالی شرکت ها می شود، از منابع مختلفی از جمله لوح های فشرده سازمان بورس و اوراق بهادار تهران، نرم افزار تدبیر پرداز و ره آور نوین، سایت اطلاع رسانی شرکت بورس و سازمان بورس استفاده شده است . برای پردازش اطلاعات از نرم افزار Excel و Spss استفاده شده است.

۱-۱۰ تعریف واژه‌ها و اصطلاحات فنی و تخصصی (به صورت مفهومی و

عملیاتی):

محافظه کاری حسابداری (Conservatism): در بیانیه مفاهیم شماره ۲ هیات استانداردهای

حسابداری مالی امریکامحافظه کاری اینگونه تعریف شده است: واکنش محتاطانه در شرایط عدم اطمینان

برای نشان دادن اینکه عدم اطمینان و خطر ذاتی مربوط به فعالیت واحد تجاری، به اندازه کافی مد نظر

قرار گرفته است (FASB ۱۹۸۰). در بند ۱۸ فصل دوم مفاهیم نظری گزارشگری مالی ایران، احتیاط

عبارت است از کاربرد درجه ای از مراقبت که در اعمال قضاوت برای انجام برآورد در شرایط ابهام مورد

نیاز است، به گونه ای که درآمدها یا داراییها بیشتر از واقع و هزینه ها یا بدهی ها کمتر از واقع ارائه نشود

محافظه کاری مشروط (conditional conservatism): محافظه کاری است که توسط

استانداردهای حسابداری الزامی شده است، این نوع محافظه کاری بیانگر شناسایی سریع تر سودها نسبت

به زیانها بر اساس استانداردهای حسابداری می باشد (بیور وراین ۲۰۰۵).

محافظه کاری نامشروط (unconditional conservatism): محافظه کاری است که توسط

استانداردهای حسابداری الزامی نشده است. این نوع محافظه کاری، کمتر از واقع نشان دادن ارزش

دفتری خالص داراییها بواسطه رویه های حسابداری انتخابی واحد تجاری است (بیور وراین ۲۰۰۵)

ورشکستگی (bankruptcy): در ادبیات مالی واژه‌های غیر متمایزی برای ورشکستگی وجود دارد.

برخی از این واژه‌ها عبارتند از:

۱-وضع نامطلوب مالی

۲-شکست